

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

XLVII. Præsumitur ignorantia, ubi scientia non probatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

2. *Concertationi* 10. de *Appellat* in 6. Ut *Lib. 2. tit. 28. art. 7.* est dictum, & obser-
sicut ea permiffa est pluribus legatariis;
ut, unò sibi relictum repudiante, alter si-
bi relictum valeat acceptare; quòd inter
plures difficiliùs communio quam, divisio
habeat locum, *Zafius in l. Legatarius tit.*
n. 3. & Peckius hic n. 11. ad 9. Accedit;
quòd, etsi legatarius sibi relictum pro
parte acceptare & pro parte repudiare
non potuerit, totum tamen semel acce-
ptatum diuisi cedere vel tradere non pro-
hibeatur; ac proinde, quòd hæredibus, ipsi
quoque fuerit permiffum.

REGULA XLVII.

*Præsumitur Ignorantia, ubi Sci-
entia non probatur.*

SUMMARIUM.

1. *Sermo est de ignorantia Facti.*
2. *Sensus & ratio Regule:*
3. *Cui in omni materia est locus.*
4. *Instantia, ex Jure deprompta,*
5. *Eam firmant ac declarant.*

1. **F**Acti, non Juris ignorantiam excu-
sare ac prodesse, liquet ex jam de-
clarata *Regula 13. in 6.* cujus, quia
præfens ulterior quædam expli-
catio est, ipsa quoque de Facti, non de Ju-
ris ignorantia procedit, *Dynus & Strein
hic uterque n. 1.* Unde

2. Illius sententiæ contentaneus hic pro-
positæ *Regulæ* sensus est, *Ea, qua in facto
confistunt, in dubio quis ignorare præsu-
mitur: nisi ejus scientiam habuisse probe-
tur, aut certè factum proprium, pub-
licum, valde ponderosum, aut tale sit,
quòd scire & intelligere ex officio debuit &
mediocri diligentia adhibita potuit: ut
in ignorante locum habeat Regula, Non*

*potest esse Pastoris excusatio. Si lupus ovem
comedit & pastor nescit: quæ est S. Gre-
gorii M. & decima ex relatis à Grego-
rio IX.*

Ratio *Regulæ* sic explicatæ est;
quòd eorù, quæ extra nos sunt, scientia no-
bis non congenita, sed acquisita: & fa-
cta hominum penè infinita sint; ut ple-
rumq; etiam callidissimos latere soleant,
l. In omni 2. ff. de I. & F. I. ut proinde
in dubio, sicut ipsa facta, *In bello 12. §.*
2. ff. de Captiu. & postlim. sic etiam
factorum alienorum, quæ publica aut
valde ponderosa non sunt, & scire quis
non tenetur, scientia non præsumatur,
eamque acquisitam, sit probandum. 3.

Atque hæc præsumptio non solum
ætati minori & sequiori ac fragiliori se-
xui: nec militibus duntaxat & rudibus,
in quibus ipsius Juris ignorantia tolera-
tur: sed aliis quoque, & in humanis
negotiis omnibus patrocinatur usque a-
dèd; ut, servum suum militiæ esse adscri-
ptum, dominus, *l. Super servis 6. C. Qui
milit. pos.* se tutorem constitutum, ipse
tutor non scisse, *l. Hoc autem 6. ff. de Pe-
riculo tutor. & Princeps etiam statuta à
communi Jure deviantia ignorasse præsu-
matur, c. 1. de Constitut. in 6.* Hinc le-
gatario, cui rem v.g. fundum alienum
Titius legârat, fundum ejusque æstima-
tionem ab hærede petenti imponitur o-
mnis probandi quòd, fundum esse alienum,
Titius sciverit, *l. Verius 21. ff. de Pro-
bat.* luculentò argumentò; quòd, eum
esse alienum, Titius ignorasse præsumatur,
si id scisse non probetur. Sic etiam pars
litigans, à judicio non contumaciter ab-
sens, ignorasse præsumitur, in eo contra
se latam sententiam definitivam; ut, nisi
ejus contra se latæ scientiam habuisse pro-
betur, decendii, à die non latæ, sed no-
tæ sententiæ currentis, lapsus ipsi fatalis
non sit *l. 1. §. fin. ff. Quando appell. sit &
vat Gaill.*

vat Gaill. *Lib. 1. observat. 139. num. 7.*

4. At, sicut ista Regula commendat usum, sic ei advertatur necessitas probationis, ut ignorantia prosit; cum istius nuda allegatio non admittatur, sed probatio postuletur ab iis, qui asserunt, se ignorasse, electum esse inidoneum, *c. Innovuit 20. de Elect.* Imò ejus non qualiscunque, sed liquida probatio exigatur ab eo, qui, defunctum fuisse surdum se nescisse, ait, *l. Si tutor 5. C. de Periculo tut.* eandemque ignorantiam propriò juramento probandi onus imponatur, *c. Nulli 8. de Elect. in 6. c. Ultra 55. de Test. & attest. c. fin. Qui matrim. accus. & c. Si verò 4. de Sent. excommunicat.*

5. Verùm ista, licet Regulam primò intuitu directè impetant, attentiori tamen mentis oculo ponderata relinquunt intactam; cum eà ignorantiam præsumi asseratur *In dubio*, seu quoties eam allegantis fidem scientiæ probatio, aut fortior præsumptio, vel suspicio vehemens non elidit: sicut accidit textibus adductis: *c. Innovuit & c. Nulli cit.* quia electores ex officio suo & diligenter inquirere tenentur in vitam, mores, scientiam, qualitatem & habilitatem personæ eligendæ: in iis autem, qui in aliquam rem tenentur inquirere, ejus scientia præsumitur; ut ignorantiam allegantibus incumbat onus probandi, *arg. Reg. Quamvis 10. h. l. in c. Innovuit cit. Glossa V. Ignorantiam, Panormit. n. 9. & 21. Laiman n. 6. l. Si tutor cit.* quia valetudinis & qualitatum personæ sanguine sibi conjunctæ noticiam quis habere ex communi usu præsumitur; ut proinde ab eo, qui ignorantiam præterdit, hanc probari ad præsumptionem illam elidendam sit necesse, *Peck. ad hanc. Reg. n. 8. d. 4. c. Ultra cit. & Nouell. go. cap. 4. quia ex quarto iterata petitione productionis testium oritur suspicio ac præsumptio, eam pe-*

tenti antè productorum testium attestaciones innovasse: & quia iis intentum suum non probari advertit, alios corruptos producere velle. Vnde ad eorum productionem quartam non admittitur, nisi antè productorum depositiones sibi non innovasse &c. juramento confirmet, & suspiciõem illam purget, ut *inc. In causis 15. de Test. & attest.* notant. Panormit. n. 1. & Gonzalez n. 5. Simili modò *c. fin. cit.* ad accusationem matrimonii, postquam hoc in Ecclesiæ facie est contractum, quis non admittitur: nisi impedimentum, accusationis suæ fundamentum, antè ignoratum juret; propter præsumptionem scientiæ & calumniæ, militantis contra eum, qui denuntiationum ab Ecclesia factarum tempore tacuit, & purgandam per juramentum, *ut in c. cit.* observant Panormit n. 2. Alexand. de Nevo n. 4. & Vivianus §. *Vel juret.* Demum à clerico etiam ignorantia clericatus personæ, cui violentas manus iniecit, probanda est, *c. Si vero cit.*; propter præsumptionem scientiæ ei adversantem & ortam ex eo; quòd percussus pro clerico publicè habitus sit.

REGULA XLVIII.

Locupletari non debet aliquis cum alterius injuria vel jactura.

1. Sensus propositæ etique consona Regula Civilis.
2. Ratio utriusque.
3. Et latè patens usus.
4. Publica utilitatis intuitu introductæ præscriptioni.
5. Et alia instantia Regula objectæ.
6. Ab ea sunt exceptiones.

Locupletior cum alterius jactura fieri intelligitur non solum is, qui cum ejus jactura accipit aliquid, aut retinet, suòque patrimonio adiciat